

Kommunrevisorerna granskar

Årsredovisning 2019

2020-03-19

Angående granskningen

Revisionsuppdraget är ett kommunalt förtroendeuppdrag och revisorerna är direkt ansvariga inför kommunfullmäktige och därmed indirekt inför medborgarna genom den representativa demokratin. Revisionen har uppdrag att granska de verksamheter som styrelser, nämnder och kommunala bolag bedriver.

I formell mening är varje revisor en egen myndighet, men i det praktiska revisionsarbetet sker arbetet gemensamt.

Ytterst syftar revisionen till att undersöka om verksamheten bedrivs i enlighet med uppställda mål och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

- Revisorernas uppdrag regleras i kommunallag, aktiebolagslag, god revisionsordning, ägardirektiv och reglemente.
- Revision ska utföras på ett oberoende sätt.
- Revisorerna genomför grundläggande granskning, granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar.

Revisorerna ska därför objektivt, opartiskt och sakligt, självständigt granska den verksamhet som styrelse, nämnder och beredningar bedriver. Revisorerna ska också bedöma om de förtroendevalda ledamöterna i nämnder och styrelser har tillräcklig styrning och kontroll över verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet.

Revisorernas uttalanden och bedömningar finns i revisionsberättelser och granskningsrapporter. En ambition i revisorernas arbete är att deras rekommendationer i samband med granskning ska kunna användas av verksamheterna för att åstadkomma effekter i deras förbättringsprocess.

Kontaktuppgifter

Om kommunrevisorernas uppdrag
kommunrevisionen@umea.se

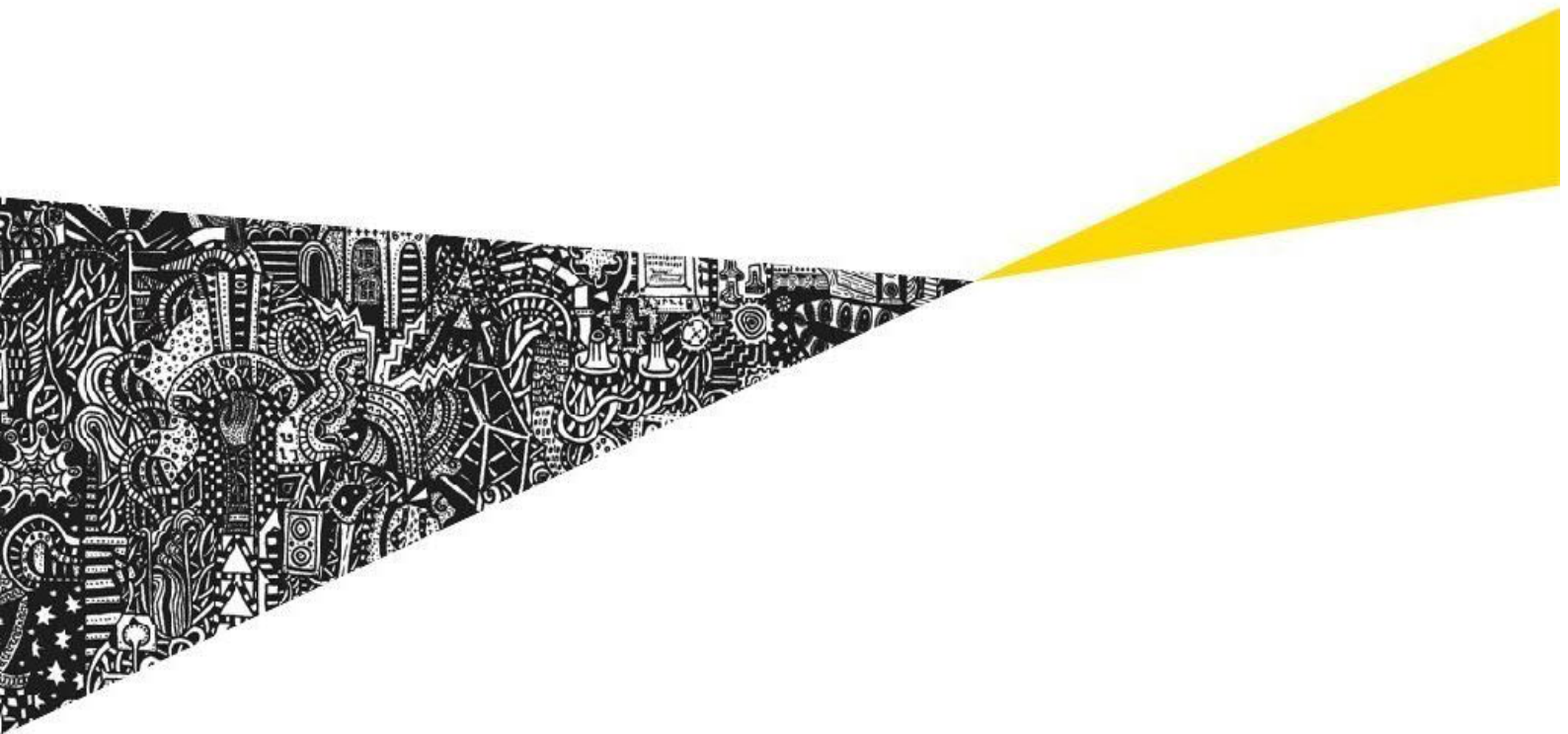
Om innehållet i denna granskning

Ordförande i kommunrevisionen

Ewa Miller, ordförande
ewa.miller@umea.se

Umeå kommun

Granskning av årsredovisning 2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	4
3	Syftet med granskningen	4
4	Granskningens omfattning	4
5	Allmänt om kommunens årsredovisning	5
5.1	Bokslutsprocessen	5
5.2	Årsredovisningens utformning	5
5.3	God ekonomisk hushållning.....	9
6	Kommunens ekonomiska resultat och ställning.....	13
6.1	Resultaträkningen.....	14
6.2	Driftsredovisning.....	15
6.3	Investeringsredovisning.....	16
6.4	Balansräkning.....	17
6.5	Kassaflödesanalys.....	21
6.6	Noter	21
7	Kommunens sammanställda redovisning	22
7.1	Vår bedömning	23
8	Sammanfattande bedömning.....	24

1 Sammanfattning

I denna rapport redogör vi för våra iakttagelser och synpunkter från granskningen av Umeå kommuns bokslut och årsredovisning för 2019. Vid granskningen har inga väsentliga felaktigheter noterats. I vår granskning har vi noterat att årsredovisningen inte fullt ut är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed, så som den definieras av Rådet för kommunal redovisning. Våra noteringar framgår av avsnitt 5-7.

De mest väsentliga slutsatserna i 2019 års granskning sammanfattas enligt följande:

- ▶ Av kommunens avstämning av det lagstadgade balanskravet framgår att kommunen klarar balanskravet för 2019. Ett positivt balanskravsresultat på 73 mkr redovisas för kommunen.
- ▶ Kommunstyrelsen gör ingen sammantagen bedömning i årsredovisningen av om god ekonomisk hushållning nås för Umeå kommun 2019.
- ▶ För tolv av fullmäktiges mål för verksamheten, har några kriterier för när målen är uppfyllda inte satts upp för 2019. Därför kan vi inte bedöma om målen är uppfyllda för 2019. För två av de uppsatta verksamhetsmålen är vår bedömning att målen inte nås för 2019¹.
- ▶ Av fullmäktiges finansiella mål har ett uppnåtts för 2019. För två övriga av fullmäktiges tre finansiella mål görs ingen bedömning av om målen uppnås i årsredovisningen. Därför kan vi inte bedöma om dessa mål är uppfyllda för 2019.
- ▶ Kommunstyrelsen bör utifrån sitt beredningsansvar, bereda mål med kriterier för måluppfyllelse för varje år inför fullmäktige. Detta så att målen ska vara styrande och uppföljningsbara årligen.
- ▶ Kommunen bedöms ha en tillräcklig bokslutsprocess, men med förbättringsbehov i aktiveringar av investeringar.
- ▶ I vår granskning har vi noterat en ej förväntad minskning i semesterlöneskuld med PO-pålägg², som inte direkt kan förklaras. Minskningen har uppkommit trots att antalet anställda inom kommunen har ökat med 142 personer. Vi har även konstaterat att rapporten från lönesystemet justeras innan bokföring sker. Enligt uppgift har kommunen inte följt samma princip för beräkning av semesterlöneskulden som 2018.

¹ Målen om att " Vi ska öka bostadsbyggandet till 2000 enheter per år" och att " Riktvärdet för antalet medarbetare per chef skall vara 30"

² PO-pålägg = personalomkostnadspålägg

2 Inledning

Vi har på uppdrag av revisorerna i Umeå kommun granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2019. Vår rapport innehåller iakttagelser från bokslutsgranskningen med avseende på väsentliga poster, och för övriga poster endast om det ansetts nödvändigt mot bakgrund av gjorda noteringar, i samband med granskningsarbetet. Alla belopp är angivna i miljoner kronor (mkr) om inte annat anges.

Från 1 januari 2019 gäller en ny redovisningslagstiftning (lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning; LKBR) för kommuner och regioner. Införandet innebär en skärpning av redovisningslagstiftningen. Krav på årsredovisningen, förutom i KL, finns i Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) kapitel 4-12. Ytterligare krav på årsredovisningen finns i Rådet för kommunala redovisnings (RKR) rekommendationer. Denna normering från Rådet för kommunal redovisning har också förändrats mot bakgrund av den nya lagstiftningen.

3 Syftet med granskningen

Syftet med granskningen är att ge revisorerna ett underlag för att bedöma:

- Om räkenskaperna är rättvisande
- Om verksamheten och ekonomin bedrivs ändamålsenligt utifrån den rapportering av fullmäktiges mål som görs i årsredovisningen

4 Granskningens omfattning

Inom ramen för ovanstående övergripande syfte ska granskningen besvara följande revisionsfrågor:

- Upprättas årsredovisningen enligt bestämmelserna i KL kapitel 11 och i enlighet LKBR, samt i enlighet med RKR rekommendationer?
- Är resultaten i årsredovisningen förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. nås de finansiella målen 2019?
- Är resultaten i årsredovisningen förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. nås verksamhetsmålen 2019?

Granskningen har utgått från de bedömningsgrunder som finns i kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning, rådet för kommunal redovisnings rekommendationer samt fullmäktiges budget och mål för god ekonomisk hushållning.

Granskningen har genomförts med utgångspunkt från en riskanalys. Utifrån den har granskningen inriktats mot väsentliga poster och avvikelser samt omfattar även bedömning av kommunens ekonomiska ställning och utveckling. Vi har även granskat att kommunen beaktat ny lagstiftning och nya redovisningsprinciper i förekommande fall. Granskningen omfattar såväl analytisk granskning som substansgranskning av verifierande underlag.

5 Allmänt om kommunens årsredovisning

5.1 Bokslutsprocessen

Vid den granskning som gjorts av årsbokslutet per 2019-12-31, har bokslutsbilagor med underlag erhållits digitalt. Kompletterande underlag har inhämtats från ansvarig för respektive bokslutsbilaga, då vissa kompletteringar till underlagen till bokslutsbilagor behövts.

I vår granskning har vi noterat att rutiner för aktiveringar av investeringar brister för följande investeringar:

- *Maja Beskow skolan*, där kommunen har aktiverat ca 296 mkr medan ca 262 mkr redovisas som pågående investeringar. Skolan slutbesiktigades 2019-07-04.
- *Hjorten 24*, där inflyttning gjordes 2018 och 95% enligt uppgift är färdigställt. Den redovisas som pågående investering med 111 mkr.
- *Ishallen (Teg)*, där hyresgästen tog fastigheten i bruk i september 2019, men att 49 mkr redovisas som pågående investering.
- *Lundabron*, där ca 112 mkr är aktiverat medan 33 mkr redovisas som pågående och 18 mkr inte har redovisats på 2019, då fakturan kommit efter balansdagen. Bron togs i bruk 2019-12-19.

Vår bedömning är att ej redovisade avskrivningar för ovanstående investeringar inte uppgår till ett väsentligt belopp, men att rutinen behöver förbättras.

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att kommunen bedöms ha en tillräcklig bokslutsprocess.

5.2 Årsredovisningens utformning

Från och med den 1 januari 2019 gäller en ny redovisningsnormering i lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Bokföring och redovisning skall fullgöras enligt denna redovisningsnormering. Om man avviker från dessa skall upplysning om detta och skälen för avvikelserna anges.

Krav på årsredovisningen enligt LKBR:	Redovisas i årsredovisningen	Kommentar:
<p>En årsredovisning ska innehålla</p> <ul style="list-style-type: none"> • en resultaträkning, • en balansräkning, • en kassaflödesanalys, • noter, • en driftsredovisning, • en investeringsredovisning och • en förvaltningsberättelse <p>Sammanställda räkenskaper ska ingå i årsredovisningen</p>	<p>Ja</p>	<p>Resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys, drifts- och investeringsredovisning samt noter redovisas.</p> <p>I årsredovisningen redovisas en förvaltningsberättelse. För kommentarer se avsnitt 5.2.1 nedan.</p> <p>Sammanställda räkenskaper ingår i årsredovisningen. För kommentarer se avsnitt 7 nedan.</p>

Krav på årsredovisningen enligt LKBR:	Redovisas i årsredovisningen	Kommentar:
om sådana upprättas enligt 12 kap 2§.		
Årsredovisningen ska upprättas på ett överskådligt sätt	Ja	För att fullt ut uppnå kravet om överskådlighet bör kommunen även lägga till rubriker för årsredovisningens delar ³ i årsredovisningens sidhuvud.

5.2.1 Förvaltningsberättelse

Vad förvaltningsberättelsen ska innehålla regleras i LKBR. Nedan beskrivs de lagkrav som finns på förvaltningsberättelsen och om årsredovisningen uppfyller dessa.

Krav på förvaltningsberättelsen enligt LKBR:	Redovisas i årsredovisningen	Kommentar:
Utvecklingen av verksamheten: Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens eller regionens verksamhet.	Ja	
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning: Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen, men som är viktiga för bedömningen av kommunens eller regionens resultat eller ekonomiska ställning	Ja	
Händelser av väsentlig betydelse: Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen eller regionen som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.	Delvis	Ingen upplysning lämnas om eventuellt tvistiga kostnader kopplade till fördyring av investering i Lundabron. Enligt uppgift pågår diskussioner och det är osäkert om kostnaderna är tvistiga.
Förväntad utveckling: Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om kommunens eller regionens förväntade utveckling.	Ja	

³ Resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftsredovisning, investeringsredovisning, förvaltningsberättelse

Krav på förvaltningsberättelsen enligt LKBR:	Redovisas i årsredovisningen	Kommentar:
<p>Väsentliga personalförhållanden:</p> <p>Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga personalförhållanden.</p> <p>Förvaltningsberättelsen ska särskilt innehålla upplysningar om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret. Den totala sjukfrånvaron ska anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.</p> <p>Uppgift ska också lämnas om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer, 2. sjukfrånvaron för kvinnor respektive män, samt 3. sjukfrånvaron för anställda i åldrarna 29 år eller yngre, 30-49 år och 50 år eller äldre. <p>Sjukfrånvaron för varje sådan grupp som avses i andra stycket 2 och 3 (ovan) ska anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Sådan uppgift ska inte lämnas när antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.</p>	<p>Ja</p> <p>Ja</p> <p>Ja</p>	
<p>Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning:</p> <p>Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om andra förhållanden än de som anges i 2-5 §§ som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.</p>	<p>Ja</p>	
<p>God ekonomisk hushållning</p> <p>Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen (2017:725) har uppnåtts och följts.</p>	<p>Delvis</p>	<p>Kommunstyrelsen gör ingen sammantagen bedömning i årsredovisningen av om god ekonomisk hushållning nås för Umeå kommun.</p> <p>Se avsnitt 5.3 för ytterligare noteringar.</p>
<p>Ekonomisk ställning</p> <p>Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av kommunens eller regionens ekonomiska ställning.</p>	<p>Ja</p>	

Krav på förvaltningsberättelsen enligt LKBR:	Redovisas i årsredovisningen	Kommentar:
<p>Balanskravsresultat</p> <p>Balanskravsutredning</p> <p>Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om dels årets resultat efter balanskravsjusteringar, dels detta resultat med justering för förändring av resultatutjämningsreserven (balanskravsresultat).</p> <p>Balanskravsjusteringar görs genom att följande uppgifter inte beaktas vid beräkningen av årets resultat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning, 2. realisationsförluster till följd av försäljning som står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning, 3. orealiserade vinster och förluster i värdepapper, och 4. återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper. 	Ja	Årets balanskravsresultat efter reservering till RUR är 73 mkr.
<p>Negativt balanskravsresultat</p> <p>Om balanskravsresultatet enligt 10 § för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det i förvaltningsberättelsen för det året anges när och på vilket sätt det negativa balanskravsresultatet ska regleras enligt 11 kap. 12 § kommunallagen (2017:725).</p> <p>Om fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte ska ske, ska en upplysning lämnas om skälen för detta.</p> <p>En upplysning ska också lämnas om hur tidigare räkenskapsårs negativa balanskravsresultat har reglerats och om det balanskravsresultat som återstår att reglera.</p>	Ej tillämpligt	Finns inget negativt balanskravsresultat från tidigare år att återställa.
<p>Den kommunala koncernen</p> <p>Om kommunen eller regionen ingår i en kommunal koncern, ska förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om koncernen enligt 1-5 och 7-9 §§.</p>	Ja	
<p>Privata utförare</p> <p>Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana privata utförare enligt 10 kap. 7 § kommunallagen (2017:725) som inte är kommunala koncernföretag. Upplysningar ska dock endast lämnas</p>	Delvis	Beskrivning görs i förvaltningsberättelsen av att uppdrag utförs främst inom vård och omsorg samt individ och familjeomsorg.

Krav på förvaltningsberättelsen enligt LKBR:	Redovisas i årsredovisningen	Kommentar:
om sådana förhållanden som är av väsentlig betydelse för bedömningen av kommunens eller regionens verksamhet eller ekonomiska ställning.		Det framgår dock inte av årsredovisningen om förhållandena är av väsentlig betydelse.

5.3 God ekonomisk hushållning

I årsredovisningens förvaltningsberättelse ska den bedömda måluppfyllelsen för helåret beskrivas av styrelsen. Fullmäktige ska enligt Kommunallagen fastställa såväl en definition för god ekonomisk hushållning som mål för verksamhet och ekonomi kopplade till det. Det ingår i styrelsens beredningsansvar att bereda dessa inför fullmäktige.

5.3.1 Uppföljning finansiella mål

Nedan lämnas kommentarer till den måluppföljning som görs i årsredovisningen för fullmäktiges finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning⁴.

Fullmäktigemål	Utfall måluppfyllelse helår (2019) enligt årsredovisning	Kommentar ⁵
Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella	Målet uppnås. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella	Vi gör ingen annan bedömning.

⁴ I Planeringsförutsättningar, budget och investeringar/ekonomiska ramar för budget 2019 och plan 2020-2022/investeringsbudget 2018-2019 och plan 2020-2022) har fullmäktige fastställt en definition för god ekonomisk hushållning som lyder:

”God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktiges mål och budgetramar.
- De i budget och uppdragsplan angivna målen med indikatorer ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Att resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Nettokostnaderna får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning. Nämnarna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget och regelverket för in-teckning i eget kapital.
- De tillgängliga resurserna bestämmer graden av måluppfyllelse – ekonomin sätter gränsen och förutsätter optimalt resursutnyttjande. Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras.
- Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.”

⁵ Målet bedöms nås = Ingen bedömning av måluppfyllelsen kan göras =

Fullmäktigemål	Utfall måluppfyllelse helår (2019) enligt årsredovisning	Kommentar ⁵
statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent.	statsbidrag och utjämning för 2019 uppgår till 2,6%.	
Kommunens budget ska jämställdhetsanalyseras.	Ingen bedömning om målet nås görs i årsredovisningen med motiveringen att målet inte är mätbart.	Vi kan inte bedöma utfallet för målet för 2019, mot bakgrund av att någon utvärdering inte görs och att något kriterium för när målet är uppfyllt inte är uppsatt för 2019.
Att tillvarata de samordningsnyttor som den gemensamma förvaltningen innebar, genom att det centrala förvaltningsledet inte växer snabbare än de brukarnära verksamheterna.	Ingen bedömning av om målet nås görs i årsredovisningen, med motiveringen att delar av organisationsförändringen (ekonomi- och personalfunktionen) träder ikraft 1 januari 2020 och att målet därför inte är mätbart.	Vi kan inte bedöma utfallet för målet för 2019, mot bakgrund av detta.

5.3.2 Uppföljning verksamhetsmål

Fullmäktigemål	Utfall måluppfyllelse helår (2019) enligt årsredovisning	Vår bedömning ⁶
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	Uppfyllt. Årsredovisningen hänvisar till annat dokument (tabell yttre kvalitet i nämndernas verksamhetsuppföljning).	Några kommungemensamma kriterier för när målet är uppfyllt har inte satts upp. Därför har vi svårt att uttala oss om måluppfyllelsen.
Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.	Delvis uppfyllt. I årsredovisningen hänvisar kommunstyrelsen till aktiviteter och projekt som genomförts.	Några kriterier för när målet är uppfyllt har inte satts upp. Därför har vi svårt att uttala oss om måluppfyllelsen.
För att klara kompetensförsörjningen skall de möjligheter som den digitala transformationen innebär	Delvis uppfyllt.	Några kriterier för när målet är uppfyllt har inte satts upp. Därför har vi svårt att uttala oss om måluppfyllelsen.

⁶ Målet bedöms nås = Målet bedöms inte uppnås = Ingen bedömning av måluppfyllelsen kan göras =

Fullmäktigemål	Utfall måluppfyllelse helår (2019) enligt årsredovisning	Vår bedömning ⁶
vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling.		
Vi ska ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020	Delvis uppfyllt.	Några kriterier för när målet är uppfyllt har inte satts upp. Därför har vi svårt att uttala oss om måluppfyllelsen.
Vi ska halvera barnfattigdomen till år 2020.	Delvis uppfyllt.	Några kriterier för när målet är uppfyllt för kommunen har inte satts upp. Därför har vi svårt att uttala oss om måluppfyllelsen.
Vi ska ha en likvärdig skola och förbättra kvaliteten i utbildningen för att uppnå jämlika uppväxtvillkor.	Delvis uppfyllt.	Några kriterier för när målet är uppfyllt för kommunen har inte satts upp. För- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har satt upp egna måltal och resultatmått, som de följer. Dessa redovisas dock inte i avsnittet för måluppföljning i årsredovisningen. Därför har vi svårt att uttala oss om måluppfyllelsen.
Vi ska skapa förutsättningar för fler företag, fler branscher och fler arbetstillfällen i Umeå.	Uppfyllt.	Då några kriterier för kommunen som helhet inte har satts upp, kan vi inte bedöma om målet är uppfyllt för 2019. Byggnadsnämnden har satt upp egna måltal, som de följer. Enligt information i årsredovisningen är dessa båda två mål uppfyllda.
För att klara framtidens utmaningar ska vi utveckla demokratin och stärka den sociala tilliten tillsammans med den ideella sektorn.	Uppfyllt.	Då några kriterier för kommunen inte har satts upp, kan vi inte bedöma om målet är uppfyllt för 2019.
Att använda jämställdhet som metod i det förebyggande arbetet mot våld och kriminalitet i samverkan med den ideella sektorn.	Uppfyllt.	Då några kriterier för kommunen inte har satts upp, kan vi inte bedöma om målet är uppfyllt för 2019.

Fullmäktigemål	Utfall måluppfyllelse helår (2019) enligt årsredovisning	Vår bedömning ⁶
Vi ska öka bostadsbyggandet till 2000 enheter per år.	Delvis uppfyllt.	Vi bedömer att målet inte är uppfyllt, då nivån på 2000 enheter per år inte nåtts för 2019.
Vi ska i högre utsträckning än idag samordna lokalförsörjningen i kommunen.	Delvis uppfyllt.	Då några kriterier för kommunen inte har satts upp, kan vi inte bedöma om målet är uppfyllt för 2019.
Att samhällsplaneringen syftar till att bygga Umeå mer jämlikt och jämställt, bland annat genom att dra nytta av erfarenheterna från kommissionen för social hållbarhet.	Uppfyllt.	Då några kriterier för kommunen inte har satts upp, kan vi inte bedöma om målet är uppfyllt för 2019.
Alla tillsvidareanställda ska ha rätt att arbeta heltid	Målet utvärderas inte i årsredovisningens avsnitt om god ekonomisk hushållning.	Då några kriterier för kommunen inte har satts upp, kan vi inte bedöma om målet är uppfyllt för 2019.
Riktvärdet för antalet medarbetare per chef skall vara 30.	Målet utvärderas inte i årsredovisningens avsnitt om god ekonomisk hushållning.	Av avsnittet "Väsentliga personalförhållanden" i årsredovisningens förvaltningsberättelse, framgår att 79% av cheferna når riktvärdet om 30 medarbetare per chef. Vår bedömning baserat på detta är att målet inte uppnås.

Av styrelsens årsredovisning framgår att endast fem av fullmäktiges tolv mål för verksamheten uppnås. Övriga sju verksamhetsmål nås delvis enligt styrelsens årsredovisning för 2019.

5.3.3 Vår bedömning

Vi kan konstatera att fullmäktige har satt upp sammantaget fjorton verksamhetsmål enligt budget för 2019. Av dessa utvärderas inte två mål i årsredovisningen för 2019⁷.

⁷ Målen om att "Alla tillsvidareanställda ska ha rätt att arbeta heltid" och att "Riktvärdet för antalet medarbetare per chef skall vara 30".

För tolv av fullmäktiges mål för verksamheten har några kriterier inte satts upp för 2019. Därför kan vi inte bedöma om målen är uppfyllda för 2019. För två av de uppsatta verksamhetsmålen är vår bedömning att målen inte nås för 2019⁸.

Av fullmäktiges finansiella mål har ett uppnåtts för 2019. För två övriga av fullmäktiges tre finansiella mål görs ingen bedömning i årsredovisningen med hänvisning till att målen inte kan mätas. Därför kan vi inte bedöma om dessa mål är uppfyllda för 2019.

Kommunstyrelsen bör utifrån sitt beredningsansvar, bereda mål med kriterier för när de är uppnådda för varje år inför fullmäktige. Detta så att målen ska vara styrande och uppföljningsbara.

I årsredovisningen gör kommunstyrelsen ingen samlad bedömning av om Umeå kommun bedöms ha god ekonomisk hushållning för helåret utifrån fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

6 Kommunens ekonomiska resultat och ställning

Nedan redovisas ett antal nyckeltal för Umeå kommun.

Nyckeltal	2019	2018	2017	2016	2015
Årets resultat (mkr)	189	30	259	85	-42
Eget kapital (mkr)	8 764	8 468	8 167	6 543	6 194
Verksamhetens nettokostnader i procent av skatteintäkter/statsbidrag samt utjämning	98%	100%	96%	99%	101%
Investeringar (mkr)	961	1 013	649	777	742
Skattesats, (procent)	22,85	22,85	22,85	22,85	22,80
Soliditet 1.) (procent)	38	40	40	33	33
Soliditet 2.) (procent)	28	29	28	20	18

Soliditet 1: exklusive ansvarsförbindelser för pensioner

Soliditet 2: inklusive totalt pensionsåtagande

Umeå kommun redovisar för 2019 ett resultat på 189 mkr (f å 30 mkr). Årets resultat har förbättrats mot fjolåret med 159 miljoner. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat samt att kraftverksamheten har bidragit med 11 mkr till det förbättrade utfallet.

Verksamhetens intäkter ligger på samma nivå som föregående år.

Samtidigt har *verksamhetens kostnader* inom kommunen ökat med ca 247 mkr. Detta hänförs främst till kostnader för personal (+198 mkr), köp av huvudverksamhet (+23 mkr) samt uppdragsersättning till kommunala företag (+17 mkr). Detta beskrivs mer detaljerat i kommunens årsredovisning.

I budget för 2019 har årets resultat budgeterats till 73 mkr och lämnad prognos för helåret uppgick per 2019-08-31 till 92 mkr. Utfallet är 97 mkr bättre än lämnad prognos efter årets första åtta må-

⁸ Målen om att " Vi ska öka bostadsbyggandet till 2000 enheter per år" och att " Riktvärdet för antalet medarbetare per chef skall vara 30"

nader. Orsaken till det förbättrade utfallet mot prognosen beskrivs inte i årsredovisningens förvaltningsberättelse på en övergripande nivå. I driftsredovisningen beskrivs kommunens och nämndernas prognosavvikelser.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har i år haft en ökningstakt på 5%. Verksamhetens nettokostnader har under samma period ökat med 3%.

Ett vanligt nyckeltal för att bedöma det ekonomiska läget i kommuner är verksamhetens nettokostnad i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag. Om måttet överstiger 100 procent måste den löpande verksamheten finansieras på annat sätt än genom skatter och verksamhetsintäkter, t.ex. genom försäljning av tillgångar. För Umeå kommun uppgår detta nyckeltal för 2019 till 98% (få 100%).

Av kommunens avstämning av det lagstadgade balanskravet framgår att kommunen för 2019 klarar det lagstadgade balanskravet och redovisar ett positivt balanskravsresultat. Kommunen har inga underskott att återställa från tidigare år.

Umeå kommuns soliditet ligger i paritet med tidigare år. När hänsyn tas till pensionsförpliktelser, vilket torde vara naturligt då dessa pensionsåtaganden i praktiken utgör en skuld för kommunen, uppgår soliditeten till 28 procent.

6.1 Resultaträkningen

Nedan redogörs för våra iakttagelser i samband med granskningen av kommunens resultaträkning.

Umeå kommuns resultaträkning år 2019			
Resultaträkning (mkr)	Bokslut 2019	Budget 2019	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter	1 742	1 506	1 741
Verksamhetens kostnader	-8 531	-8 321	-8 284
Jämförelsestörande poster	0	0	0
Avskrivningar	-406	-459	-409
Verksamhetens nettokostnader	-7 195	-7 274	-6 952
Skatteintäkter	6 460	6 498	6 227
Generella statsbidrag och utjämning	860	829	721
Verksamhetens resultat	125	53	-4
Finansiella intäkter	202	215	188
Finansiella kostnader	-138	-195	-154
Resultat efter finansiella poster	189	73	30
Extraordinära poster	-	-	-
Årets resultat	189	73	30

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har under året ökat med blygsamma 0,1 % vilket motsvarar 1 mkr. Försäljningsintäkter samt intäkter från taxor och avgifter samt hyror och arrenden har samtliga ökat med mellan 4-7 %. Dock nästintill uteblir intäktsökningen på verksamhetens totala intäkter på grund av

lägre realisationsvinster från försäljning av verksamhet och konsulttjänster, exploateringsverksamhet samt anläggningstillgångar jämfört med föregående år.

Verksamhetens kostnader

Årets kostnader, inklusive avskrivningar har ökat med ca 3% vid jämförelse med föregående år. Ökade kostnader är främst hänförliga till högre kostnader för personal. Konsulttjänster och övriga tjänster samt lämnade bidrag är andra kostnadsposter som, efter personalkostnader, ökat mest under 2019.

Avskrivningarna har inte nämnvärt förändrats under året, utan har ökat med ca 3 mkr vilket procentuellt motsvarar mindre än 1% ökning. Kommunens investeringar uppgår för år 2019 till 961 mkr och totalt har investeringar om ca 718 mkr avseende immateriella- och materiella anläggningstillgångar aktiverats och börjat skrivas av. Pågående anläggningar uppgår per utgången av 2019 till 1 202 mkr. I vår granskning av stora investeringar som kommunen gjort de senaste åren, varav ett flertal tagits i bruk under 2019, har vi noterat brister i rutinerna för aktivering och därmed tillgångens årliga värdeminskningssavdrag. Vår bedömning är att ej redovisade avskrivningar inte uppgår till ett väsentligt belopp, men att rutinen behöver förbättras.

Personalkostnaderna har jämfört med föregående år ökat med 3,9 %, vilket är något högre än de generella löneökningarna. Största orsaken till personalkostnadsökningarna är de ökade lönekostnaderna. Antalet anställda har ökat med 142 personer och antalet årsarbetare med 312 personer. Vidare har antalet heltidsanställda jämfört med deltidsanställda ökat, vilket till viss del beror på införandet av "Heltidsmodellen" i syfte att tillgodose de ökade behoven inom äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg. Sammantaget är högre lönekostnader en naturlig konsekvens av fler till antalet anställda likväl som ökningen i antalet heltidsanställda.

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 3,5 % vilket är en betydligt lägre ökningstakt jämfört med 2018 (7,6%).

Vi har i samband med granskningen av årsbokslutet genomfört en periodiseringskontroll av leverantörsfakturor som inkommit efter balansdagen. Granskningen syftar till att ge en bild av i vilken omfattning redovisningen speglar verkligheten genom en korrekt periodisering av kostnader. Vår periodiseringskontroll har inte medfört några noteringar om väsentliga periodiseringsfel avseende redovisade kostnader.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 5,4 procent vilket är en högre ökningstakt än de senaste åren. Skatteintäkterna ökar också snabbare än nettokostnaderna vilket har påverkat resultatet positivt.

6.1.1 Vår bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både intäkter och kostnader är det vår bedömning att kommunens resultaträkning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens intäkter och kostnader.

6.2 Driftsredovisning

Driftsredovisningen i kommunens årsredovisning omfattar en övergripande analys avseende de enskilda nämndernas finansiella utfall, vilket presenteras i nedanstående tabell.

Nämndernas budgetavvikelser med jämförelse mot föregående år (mkr)			
Nämnd	Utfall 2019	Prognos per 190831	2018
Kommunstyrelsen	114	84	18
Tekniska nämnden	-39	-43	-47
För- och grundskolenämnden	-8	-22	-40
Fritidsnämnden	-8	-5	-3
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	8	-5	7
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	2	-1	-3
Äldrenämnden	1	-9	-9
Byggnadsnämnden	1	-3	-4
Individ- och familjenämnden	0	-16	-27
Kulturnämnden	0	-1	-1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0	0	0
Personalnämnden	0	-1	
Överförmyndarnämnd Umeåregionen	0	-1	0
IT-nämnden	0	0	
PA-nämnden	0	0	
Kommunfullmäktige	0	0	0
Finansiering	47	41	15
Totalt	116	19	-39

Styrelse och nämnder redovisar sammantaget en positiv budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnad som uppgår till 116 mkr. Kommunstyrelsen redovisar en positiv budgetavvikelse med 114 mkr. Tekniska nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse med -39 mkr, för- och grundskolenämnden samt fritidsnämnden redovisar vardera en negativ budgetavvikelse med -8 mkr. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 8 mkr. Finansieringen redovisar en positiv budgetavvikelse på 47 mkr.

De ramjusteringar som gjorts under året mellan nämnder beskrivs i driftsredovisningen. Både positiva och negativa budgetavvikelser förklaras och analyseras på ett tillräckligt sätt i driftsredovisningen. Dock förklaras inte vad avsnittet finansiering avser och vilken nämnd som ansvarar för denna verksamhet/dessa medel.

6.2.1 Vår bedömning

Kommunstyrelsen presenterar utfallet för kommunens styrelse och nämnder på ett tillräckligt sätt i driftsredovisningen. Dock saknas separat redovisning av valnämndens och revisionens utfall i tabellen i driftsredovisningen.

Driftsredovisningen bedöms i allt väsentligt uppfylla de krav som ställs enligt lagstiftning för kommuner.

6.3 Investeringsredovisning

Kommunens *investeringar* uppgår för år 2019 till 961 mkr (f å ca 1 013 mkr). De största enskilda investeringsprojekten som genomförts under 2019 utgörs av Maja Beskow-skolan, Lundabron, Hillskär råvaruterminal, Skärgårdsskolan och Lundagård äldreboende.

Investeringsbudgeten för 2019 uppgick till 1 348 mkr. Utfallet för året uppgick till 961 mkr. I årsredovisningen redovisas även att det från tidigare år släpar investeringar som förskjuts till 2019 genom budgeten. Den huvudsakliga orsaken till avvikelsen gentemot budget förklaras i årsredovisningen av att ”de planerade budgetnivåerna under perioden har varit mer ambitiösa än vad verksamheterna och utförarorganisationen kunnat utföra utifrån de planeringsförutsättningar, marknadsförutsättningar och politiska inriktningar som har funnits. Med detta i beaktning har investeringsprocessen justerats inför 2020. En stor orsak till detta var behovet av en process som baseras på kommunens reella investeringsförutsättningar och därigenom skapa realistiska förväntningar. I den justerade processen kommer kommunstyrelsen att besluta om inriktningsramar per nämnd och nämnderna prioriterar sina investeringsbehov inom dessa ramar. Tidigare har nämndernas investeringsbehov lagts fram utan ramar att förhålla sig till och prioritering skedde sedan av kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (KSNAU).”

6.3.1 Vår bedömning

Investeringsredovisningen bedöms i allt väsentligt uppfylla de krav som ställs enligt lagstiftning för kommuner.

6.4 Balansräkning

6.4.1 Balansräkningens uppställningsform

Av lagen framgår hur posterna i balansräkningen ska tas upp (LKBR 6:2-3§§). I vår granskning har vi noterat att

1. Avsättningar i balansräkningen inte specificeras på:
 - Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser
 - Andra avsättningar
2. Ansvarförbindelser i balansräkningen inte specificeras på:
 - Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna
 - Övriga ansvarförbindelser
3. Panter och ansvarförbindelser inte fullt ut rubriceras såsom lagen föreskriver (LKBR 6:2).

Ovanstående specifikation återfinns dock i not.

6.4.2 Granskning av balansräkningen

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till Lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har respektive balanspost avstämmts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och avstämning mot sidoordnade system har kontroll genomförts att poster värderats och periodiserats på ett korrekt sätt.

Umeå kommuns balansräkning år 2019		
TILLGÅNGAR (mkr)	2019-12-31	2018-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	11	12
Materiella anläggningstillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 968	5 494
Pågående anläggningar	1 202	1 164
Maskiner och inventarier	353	320
Finansiella anläggningstillgångar		
Aktier och andelar	322	360
Långfristiga fordringar	6 566	6 096
Summa anläggningstillgångar	14 423	13 446
Omsättningstillgångar förråd m.m.		
Exploateringsmark, övriga förråd och lager	172	136
Kortfristiga fordringar	605	586
Kassa och bank	1	1
Summa omsättningstillgångar	778	723
SUMMA TILLGÅNGAR	15 201	14 169
Umeå kommuns balansräkning år 2019		
EGET KAPITAL OCH SKULDER (mkr)		
Eget kapital	4 165	3 974
Varav årets resultat	189	30
Avsättningar och liknande förpliktelser	550	509
Skulder		
Långfristiga skulder	9 074	8 219
Skuld investeringsbidrag	48	0
Kortfristiga skulder	1 364	1 467
Summa skulder	10 486	9 686
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	15 201	14 169
Panter och ansvarsförbindelser		
Panter och därmed jämförliga säkerheter	0	0
Ansvarsförbindelser		
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	2 330	2 343
Övriga ansvarsförbindelser	1 494	1 146

Nedan redogörs för våra iakttagelser i samband med granskningen av kommunens balansräkning.

Materiella anläggningstillgångar och pågående projekt

Årets investeringsvolym uppgår för år 2019 till 961 mkr (f å ca 1 013 mkr). De största enskilda investeringsprojekten som genomförts under 2019 utgörs av Maja Beskow-skolan, Lundabron, Hillskär råvaruterminnal, Skärgårdsskolan och Lundagård äldreboende.

Investeringsbudgeten för 2019 uppgick till 1 348 mkr. Utfallet för året uppgick till 961 mkr. I årsredovisningen redovisas även att det från tidigare år släpar investeringar som förskjuts till 2019 genom budgeten. Den huvudsakliga orsaken till avvikelsen gentemot budget förklaras i årsredovisningen av att "de planerade budgetnivåerna under perioden har varit mer ambitiösa än vad verksamheterna och utförarorganisationen kunnat utföra utifrån de planeringsförutsättningar, marknadsförutsättningar och politiska inriktningar som har funnits. Med detta i beaktning har investeringsprocessen justerats inför 2020. En stor orsak till detta var behovet av en process som baseras på kommunens reella investeringsförutsättningar och därigenom skapa realistiska förväntningar. I den justerade processen kommer kommunstyrelsen att besluta om inriktningsramar per nämnd och nämnderna prioriterar sina investeringsbehov inom dessa ramar. Tidigare har nämndernas investeringsbehov lagts fram utan ramar att förhålla sig till och prioritering skedde sedan av kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (KSNAU)."

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar har ökat netto med 432 mkr under året. Detta förklaras av att fordringar på koncernföretag ökat. I huvudsak avser fordringar på koncernföretag lån till Umeå Kommunföretag AB.

Kortfristiga fordringar

De kortfristiga fordringarna består av kundfordringar, förutbetalda kostnader och upplupna intäkter samt övriga kortfristiga fordringar. Förändringen i posten består främst av ökade övriga kortfristiga fordringar motsvarande 30 mkr varav 6 mkr avser saldot på skattekontot samt mindre ökning av kundfordringar som ökat med 2 mkr. Interimsfordringar har minskat till följd av framför allt lägre upplupna intäkter (-21 mkr).

Större poster har verifierats mot externa besked och underlag utan noteringar. Vår granskning av kortfristiga fordringar har inte föranlett några noteringar.

Eget kapital

Årets förändring av eget kapital om 137 mkr är dels hänförligt till årets resultat 189 mkr och dels till ändring av redovisningsprincip (redovisning av andelar i Kommuninvest) som påverkat eget kapital med -52 mkr.

Avsättningar

Avsättning för pensioner görs i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning, vilket innebär att i kommunens balansräkning redovisas endast pensionsrätt intjänad efter 1998.

Totalt uppgår avsättningen till 550 mkr inklusive löneskatt, vilket stämms av mot specifikation från KPA. Övriga pensionsåtaganden redovisas som ansvarsförbindelse, i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning.

Umeå kommuns totala pensionsåtagande (avsättningar för pensioner, ansvarsförbindelser samt löneskatt) uppgår till 2 880 mkr. Det är viktigt ur risksynpunkt att beakta även den del av pensions-

skulden som redovisas som ansvarsförbindelse då finansiering av denna ska ske i framtiden. Utöver detta har pensioner för före detta anställda födda 1935 och tidigare tryggats genom Umeå kommuns pensionsstiftelse.

Aktualiseringsgraden i kommunens pensionsberäkningar uppgår till 97 procent. Aktualiseringsgraden innebär att 97 procent av de uppgifter som ligger till grund för beräkningen av kommunens pensionsåtagande är uppdaterade fullt ut. En låg aktualiseringsgrad kan innebära en viss risk då inte all information ingår i beräkningarna. 97 procent är att bedöma som ändamålsenligt utifrån kommunens storlek.

Övriga avsättningar har granskats mot verifierande underlag utan anmärkningar.

Långfristiga skulder

Långfristiga skulder utgörs av långfristiga räntebärande skulder, varav 2 522 mkr avser kommunens lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit och resterande 6 552 mkr de kommunala bolagen.

De långfristiga räntebärande skulderna består i huvudsak av lån från Kommuninvest (9 015 mkr) och utnyttjad checkkredit på toppkontot (51 mkr) vilka tillsammans ökat med 855 mkr under året. Ökningen beror främst på en ökad vidareutlåning till de kommunala bolagen (487 kr), samt finansiering av kommunens investeringar (368 mkr).

Lån i banker och kreditinstitut har avstämts mot verifierande underlag från externa parter utan anmärkningar.

Säkringsredovisning av ränteswappar

Vi har granskat de ränteswappar och den dokumentation enligt RKR R8 som ligger till grund för säkringsredovisningen. Vi har lämnat förslag på viss tydliggörande av dokumentationen. I enlighet med tillämplad säkringsredovisning, redovisas inte marknadsvärden på utestående derivat. Upplysning lämnas om verkligt värde på derivaten.

Stibor räntan kommer som en del av IBOR-reformen⁹ att förändras framöver. RKR har inte behandlat denna osäkerhet som kan föreligga i framtida räntebetalningar. Bedömningen kan rimligen göras att effektivt säkringsförhållande förväntas föreligga även efter IBOR reform, genom att säkringsinstrument i hög utsträckning motverkar förändring i den säkrade postens värde eller kassaflöden hänförliga till den säkrade risken.

Sammanfattningsvis bedöms att redovisningen av derivat ger en rättvisande bild i de finansiella rapporterna.

En övrig notering är att i Umeå Kommun finns antagna riktlinjer för medelsförvaltningen i form av fullmäktiges Finanspolicy. Finanspolicyn kompletteras med kommunstyrelsens Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet. Den omfattande delegeringen från fullmäktiges Finanspolicy till kommunstyrelsen torde inte vara förenlig med kommunallagen. Ränterisk och finansieringsrisk är en väsentlig risk och kostnad för kommunen, som tydligare bör regleras i av kommunfullmäktige beslutad Finanspolicy. Även övrig reglering av finansiella risker i Finanspolicy bör ses över. Vi rekommenderar en översyn av reglering i Finanspolicy vs Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet.

⁹ IBOR=Interbank Offered Rate. Det är en referensränta som baseras på de räntor som banker på en marknad har när de lånar ut till varandra.

Kortfristiga skulder

Kortfristiga skulder utgörs av personalrelaterade skulder så som semesterlöneskulder, skuld till banker i form av räntekostnader, leverantörsskulder, övriga skulder samt interimsskulder. Att skulderna minskat beror framförallt på att leverantörsskulder minskat med 97 mkr, sänkt taxeringsvärde fastställt år 2019 vilket medför lägre fastighetsskatt/avgift, lägre kostnader avseende kommunens ansvar för flyktingmottagande som minskat i takt med att antalet nyanlända blivit färre samt att semesterlöneskulden minskat.

Större poster har granskats mot verifierande underlag.

I vår granskning har vi noterat en ej förväntad minskning i semesterlöneskuld med PO-pålägg¹⁰, som inte direkt kan förklaras. Minskningen har uppkommit trots att antalet anställda inom kommunen har ökat med 142 personer. Vi har även konstaterat att rapporten från lönesystemet justeras innan bokföring sker.

6.4.3 Vår bedömning

Balansräkningen ger en, i allt väsentligt, rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning per 2019-12-31.

6.5 Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

6.5.1 Vår bedömning

Kommunens kassaflödesanalys är i allt väsentligt upprättad i enlighet med RKR R13 Kassaflödesanalys samt övriga delar av årsredovisningen och ger en i allt väsentligt korrekt bild av likviditetsflöden under året.

6.6 Noter

Enligt LKBR (4:3 tredje stycket) ska upplysning om *skälen för avvikelser från RKR:s rekommendationer lämnas i en not*. I Umeå kommuns årsredovisning beskrivs att kommunen gör undantag från två av rådets rekommendationer; R4 Materiella anläggningstillgångar och R5 Leasing. Enligt årsredovisningen hänvisar kommunstyrelsen för rekommendation R4 Materiella anläggningstillgångar till att avvikelser görs från att ompröva restvärden och nyttjandeperioder för anläggningar systematiskt. Det skäl som anges bland redovisningsprinciperna är att "rutinbeskrivningar för omprövning behöver arbetas fram för att uppfylla rekommendationen".

Vad gäller rekommendationen R5 *Leasing* anges att "på grund av avsaknad av systemstöd går det inte att uppfylla vissa delar av rekommendationen som gäller för leasing. Notkravet om att redovisa framtida minimileaseavgifter och hur de fördelas på förfallotidpunkter inom ett år, senare än ett år men inom fem år och senare än fem år kan inte uppfyllas."

Enligt LKBR 9:5 ska upplysning lämnas om vilka *särredovisningar*¹¹ som upprättats under räkenskapsåret till följd av bestämmelser i lag eller annan författning. Någon sådan upplysning lämnas inte bland årsredovisningens notupplysningar.

¹⁰ PO-pålägg = personalomkostnadspålägg

¹¹ Krav på särredovisning finns bl.a. i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, ellagen (1997:857), fjärrvärmelagen (2008:263), naturgaslagen (2005:403), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. och lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

I Umeå kommun redovisas bland *immateriella anläggningstillgångar* både programvaror och goodwill. Avskrivning för programvaror görs över en nyttjandeperiod på 3-7 år medan goodwill skrivs av på en nyttjandeperiod på 5 år.

LKBR 7:3 föreskriver att "anläggningstillgångar med begränsad nyttjandeperiod ska skrivas av systematiskt över denna period. Nyttjandeperioden för en immateriell anläggningstillgång som avses i 6 kap. 7 §12 ska anses uppgå till högst fem år, om inte en annan längre tid med rimlig grad av säkerhet kan fastställas." LKBR 9:10 ställer upp krav på att "om nyttjandeperioden för en immateriell anläggningstillgång bestäms till längre tid än fem år enligt 7 kap. 3 § andra stycket, ska en upplysning lämnas om skälen för detta." Några sådana skäl till att skriva av immateriella anläggningstillgångar på längre period än fem år anges inte i not i Umeå kommuns årsredovisning. Enligt uppgift är det avtalets längd som styr avskrivningsperioden för de immateriella anläggningstillgångar som skrivs av på en annan period än fem år. Detta anges dock inte i årsredovisningen.

6.6.1 Vår bedömning

Vår granskning visar att årsredovisningens noter inte uppfyller lagens krav fullt ut. Lagens förarbeten föreskriver att det aldrig är förenligt med god redovisningssed att avvika från uttryckliga lagregler¹³. Därför är vår bedömning att ovanstående avsteg inte är förenliga med god redovisningssed.

7 Kommunens sammanställda redovisning

Umeå kommun upprättar en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för företag där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovsvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Då kommunens innehav av aktier och andelar i dotterbolag finns i moderbolaget Umeå kommunföretag AB är det således dess koncernredovisning som konsolideras med kommunen. Dessutom tillkommer konsolidering av Väven i Umeå AB samt Umeå Folkets Husförening u p a.

Resultatet efter finansiella poster i kommunkoncernen uppgår till 404 mkr (f å 339 mkr). UKF-koncernens resultat 2019 efter finansiella poster uppgick till 285 mkr (f å 347 mkr). Detta hänför sig främst till ett positivt resultat efter finansiella poster för Umeå Energi (155 mkr) och Bostaden (111 mkr).

Upplysningskravet omfattar verksamhet som bedrivs av kommuner samt av kommunala koncernföretag som omfattas av de sammanställda räkenskaperna enligt 12 kap. 8 § LKBR (prop. 2017/18:149 s. 134).

Utöver lagens krav på upplysningar om vilka särredovisningar som upprättats under räkenskapsåret ska även information lämnas om var särredovisningarna finns tillgängliga.

¹² LKBR 6:7 " Utgifter för utvecklingsarbete som är av väsentligt värde för kommunens eller regionens verksamhet under kommande år får tas upp som immateriella anläggningstillgångar. Detsamma gäller utgifter för koncessioner, patent, licenser och liknande rättigheter."

¹³ Prop. 1996/97:52 s. 45

7.1 Vår bedömning

Den sammanställda redovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Umeå kommun och dess koncern per den 31 december 2019.

Enligt LKBR (9:14) finns ett krav på att i not redovisa "vilka kommunala koncernföretag som ingår i den kommunala koncernen och på vilken grund de anses vara sådana företag. Av upplysningen ska det också framgå hur den kommunala koncernens sammansättning har förändrats under räkenskapsåret." I granskningen har vi noterat att informationen finns i olika delar av årsredovisningen. Kravet på att redovisa uppgifterna samlat i not uppfylls dock inte. Vi rekommenderar att detta exempelvis åskådliggörs i ett sammantaget organisationsschema innehållande samtliga bolag kompletterat med verbal information.

Lagen föreskriver att värderings- och omräkningsprinciper för tillgångar, avsättningar och skulder i utländsk valuta ska anges i not (LKBR 9:4). Av kommunens årsredovisning framgår inte några sådana upplysningar. Den omräkning som de facto är genomförd följer gällande regelverk.

8 Sammanfattande bedömning

Vår bedömning är att det inte föreligger fel i kommunens årsbokslut och årsredovisning av väsentlig karaktär. Vi bedömer därför att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Mot bakgrund av att kriterier inte är uppsatta för 12 av 14 verksamhetsmål och att två mål enligt vår bedömning inte uppnås, kan vi inte bedöma om verksamheten bedrivs ändamålsenligt under 2019.

Ett av fullmäktiges tre finansiella mål (resultatmålet) nås för 2019. För övriga två mål bedöms måluppfyllelsen inte då några kriterier för när målen nås för 2019 inte satts upp.

Svar på uppställda revisionsfrågor:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Upprättas årsredovisningen enligt bestämmelserna i KL kapitel 11 och i enlighet LKBR, samt i enlighet med RKR:s rekommendationer?	Delvis	Upplysningar lämnas inte fullt ut i enlighet med vad LKBR och RKR kräver. Se noteringar i avsnitt 5-7.
Är resultaten i årsredovisningen förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. nås de finansiella målen 2019?	Delvis	Ett av tre finansiella mål nås. För de övriga två finansiella målen finns inga kriterier för när målen nås uppsatta för 2019.
Är resultaten i årsredovisningen förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. nås verksamhetsmålen 2019?	Nej	Resultaten kan inte utvärderas för 12 verksamhetsmål. För två verksamhetsmål nås inte målen.

Umeå den 19 mars 2020

Malin Westerberg Blom
Certifierad kommunal revisor
Auktoriserad revisor

Sara Wibron